

Hal és szalvéta

A SZALVÉTA

Európában, a középkorban a nagy terítőket az emberek a kezük és szájuk megtörléséhez használták. Körülbelül 300 évvel ezelőtt a szalvéta bevezetésével elválasztották a terítő funkcióját a szájtörlőtől. De csak a 18. században alakult ki az a szokás, elsősorban Franciaországban, amit már kimondottan étkezési kultúrának nevezhetünk, és amiben a szalvéta meghatározott helyet kapott. Akkoriban gyakran csak díszítésnek alkalmazták a sokszor nagy és pompásan hajtogatott szalvétákat. Ezzel szemben ma, használjuk is azokat. Ferenc-József (1830-1916) udvaránál a legdrágább damasztból készült szalvétákat használták, amelybe behímeztek a császári címet. Ezeket a szalvétákat a császári udvar hagyományai szerint hajtogatták. Ausztriában még ma is felhasználják olykor ezeket a régi hagyományos formákat az állami bankettekén.

Nagyszüleink idejében nagyméretű, csodaszép mintákat és monogramokat tartalmazó, kézi hímzésű textilszalvétákat használtak. Ezek a hozomány részei voltak, és annyira óvták és ápolták, hogy gyakran kiszolgálták a további generációkat is.

Amikor a 60-70-es években, Németországban a más nyugati országokhoz hasonlóan kialakult egy határozott igény a higiéniára, a kifejezetten praktikus papírszalvéta szinte teljesen kiszorította a textilszalvétát. Ezeket a szalvétákat nem hajtogatták, hanem összehajtva helyezték az asztalra. A szalvéták először csak egyszínűek voltak, majd különböző minták jelentek meg. A halas éttermek, halászcserdák kezdték a különböző halakat és tengeri állatokat ábrázoló szalvétákat bevezetni. Részben a halak élethű ábrázolása, részben a stilizált, művészi rajzok kerültek fel a szalvétákra. Az utóbbi időben a szalvétákra került cégek, éttermek logója, elérhetősége, reklámja. A szalvétákon elhelyezkedő grafika alapján elkülöníthetünk olyat, amely a négyrét hajtott rész mindegyikén ugyanaz, van amelyiken a négyrét hajtott rész mindegyikén más-más ábrázolás szerepel. Készülnek olyan szalvéták, amelyek felén szerepel egy ábrázolás és mint egy tükörkép a másik felén ugyanaz. Találunk olyanokat is amelyek kiterítve egy teljes képet adnak és azt hajtogatják össze. Bár a szalvétagyűjtés állítólag a kisgyerekek kedvtelése, de az általam összegyűjtött és most itt közzé tettekkel remélem, örömet tudok szerezni a hasonló örültségek után érdeklődőknek és ha valakinek van hasonló szalvétája, ami itt nem látható, arra cserepartner vagyok. **ÉDESVIDI ÉS TENGER HAL TÉMÁJÚ SZALVÉTÁK** A szalvétán az 1880-as évekből származó ponty és sügér festmények másolatai láthatók. Szintén régebbi hal ábrázolás került a szalvétára, amelyen angolul és németül van feltüntetve a halak neve.

Ezt a szalvétát egy lazac és egy makérala rajza díszíti, a képnek oldalanként keretet, a különböző vastagságú csíkozás ad.

Egy tengerkék háttérben nagyon szép grafikai ábrázolással tengerei állatok képei láthatók a csigáktól a kagylókon, tengeri csillagon át a halakig.

Szintén tengeri állatokat ábrázoló szalvéta, amik természetesen nagyon finomak elkészítve, de sajnos a nyomdai munka nem volt tökéletes. A festés és a kontúr vonalak elcsúsztak. **HORGÁSZ TÉMÁJÚ SZALVÉTÁK** Ezt a műlegyes, pisztrángos szalvétát egy nagyon kedves főiskolai hallgatómtól kaptam. Azt hiszem, minden horgász szívesen fogadná ebben a tízórajját. Egy újabb műlegyes, pisztrángos szalvéta. Ezt a szintén horgász témájú szalvétát Marczy barátomtól kaptam.

Kétfestők munkáira emlékeztető, stilizált halábrázolás.

Ez a vidám halacska, mosolygós csillaggal kedves gyerekszalvéta, a mellette levőt nagy valószínűséggel ugyanaz a grafikus készítette.

HAL, RÁK ÉS TENGER GYÜMÖLCSEI ÉTELEK TÉMÁJÚ SZALVÉTÁK Nagyon szép ábrázolású főtt rák, amelynek kapros ízesítésére a szalvéta utal. (Dánia) Egy újabb rák és a szalvéta másik oldala.

Németországban rájöttek, hogy a halmarketing egyik nagyon fontos része, hogy ha ettek egy finom halat az étteremben, azt esetleg el tudja otthon is készíteni a vendég a szalvétára nyomtatott recept alapján. (No persze, ha nem kente annyira össze, hogy ne lehessen elolvasni.)

A szalvétán egy egyben elkészített lazac, majd annak felszeletelt változata látható, más tengeri finomságokkal és citrommal.

2011. 12. 24.

CÉGES SZALVÉTÁK

„Minden szentnek maga felé hajlik a keze” Így engedjék meg, hogy saját céges szalvétánkkal hozakodjunk elő. A grafikát Fehér Ernő grafikus, fotóművész készítette elképzelésünk szerint. Sajnos az első szalvétánál még nem gondoltuk, hogy azt el kell magyarázni egy nyomdában, hogy a szalvétát, hogy helyezik az asztalra, így aztán elfordulva került rá a logónk. A többinél már az irány jó volt.

Ez a szalvéta Lévai Ferenc barátom cégét reklámozza és arannyal van nyomva sajnos a szkanelés miatt nem jön ki olyan jól, mint eredetiben. Elég régi, lehet, hogy azóta van már újabb.

Ezt a szalvétát a Haltermelők Országos Szövetsége nyomatta

CIKKHALAS Halastavi Kft. szalvétája

A fenti szalvéták tengeri állatokat, elsősorban csigákat, kagylókat ábrázolnak, de mellette a hal és a korall is előkerül.

Lehet, hogy ez egy kicsit csalás, hiszen nincs is a szalvétán hal vagy más tengeri herkentyű, de egy halászcsonak igen. Egy tengerparti, halételeket készítő étterem szalvétája.

Egy áruház polcán megakadt egyből a szemem ezen a szép koi pontyokat ábrázoló szalvétán. Szétnyitva még szebb.

Szardínia fűszernövényekkel.

És egy újabb szerzemény, egy polip (2011.05.03.).

Folytatjuk.....